

Suur – Saimaan kalastusalueen käyttö- ja hoitosuunnitelma vuosille 2010 - 2020

VESA TIITINEN

ETELÄ – KARJALAN KALATALOUSKESKUS RY

SISÄLLYSLUETTELO

1. TAUSTAA	4
2. KALASTUSALUEEN REAALIPROSESSI	4
2.1. TOIMINTAYMPÄRISTÖ	4
2.2. JÄSENET	4
2.3. TEHTÄVÄT	4
2.4. TOIMINTA	5
2.4.1. Kala- ja rapuistutukset Etelä - Saimaa	5
2.4.2. Kalaistutukset Vuoksi	8
2.4.3. Kalastuksen ohjaus Etelä - Saimaa	8
2.4.4. Kalastuksen ohjaus Vuoksi	8
2.5. TULOKSET	8
2.5.1. Kalasto	9
2.5.1.1. Kalastustiedustelut Etelä - Saimaa	9
2.5.1.2. Kalastustiedustelut Vuoksi	9
2.5.1.3. Muikku- ja siikakantojen seuranta	10
2.5.1.4. Kirjanpitokalastus	12
2.5.1.5. Carlin - merkintä	13
2.5.1.6. Uisteluselvytykset	14
2.5.2. Ravusto Etelä - Saimaa	14
2.5.3. Ravusto Vuoksi	15
2.5.4. Kalastus ja ravustus Etelä - Saimaa	15
2.5.5. Kalastus Vuoksi	16
3. KALASTUSALUEEN NYKYTILA - ALANYYSI	17
4. JOHTOPÄÄTÖKSET	17
5. TAVOITEILA 2020	19
6. STRATEGIAT	21
7. TOIMENPITEET KALATALOUDEN KEHITTÄMISEKSI ETELÄ-SAIMAALLA	22
7.1. KALAKANTOJEN KESTÄVÄ HYVÄKSYMINEN	22
7.1.1. Kalakantojen monimuotoisuuden säilyttäminen	22
7.1.1.1. Saimaan järvilohi	22
7.1.1.2. Saimaan nierä	23
7.1.1.3. Vuoksen taimen	24
7.1.1.4. Järvikutuinen harjus (Etelä - Saimaa)	24
7.1.2. Kalastuksen säätely	24
7.1.3. Pyydysyksiköinti	25
7.2. KALA - JA RAPUKANTOJEN HOITO	26
7.2.1. Kalakannat	26
7.2.2. Rapukannat	26
7.3. KALATALOUDELLISET KUNNOSTUKSET	27
7.3.1. Järvien kalayhteisökunnostukset	27
7.3.2. Hoito - ja kunnostustoiminnan seuranta	27

7.4. KALASTUMATKAILUN EDISTÄMINEN	28
7.5. VAPAA - AJAN KALASTUKSEN LUPAJÄRJESTELMÄT	29
7.6. AMMATTIKALASTUKSEN VESIENKÄYTTÖSUUNNITELMAT	30
8. TOIMENPITEET KALATALOUDEN KEHITTÄMISEKSI VUOKSELLA	30
8.1. Kalakantojen kestävä hyödyntäminen	31
8.1.1. Kalakantojen monipuolisuuden säilyttäminen	31
8.1.1.1. Vuoksen harjus	31
8.1.2. Kalastuksen säätely	31
8.2. Kala - ja rapukantojen hoito	31
8.2.1. Kalakannat	31
8.2.2. Rapukannat	31
8.3. Kalataloudelliset kunnostukset	32
8.3.1. Virtavesikunnostukset	32
8.4. Hoito - ja kunnostustoiminnan seuranta	32
8.5. Vapaa - ajan kalastuksen lupajärjestelmät	32
8.6. Vuoksen virkistyskäytön yleissuunnitelma	32
9. TOTEUTUS	32
10. SEURANTA	32
11. KALASTUSALUEEN RAHAPROSESSI	33
LÄHDELUETTELO	35

1. TAUSTAA

Suur - Saimaan kalastusalue on kalatalouden yhteistoimintaelin, minkä toimintaa ohjaa kalastuslaki – ja asetus, kalastusalueen ohjesääntö ja kalastusalueen käyttö – ja hoitosuunnitelma. Suur - Saimaan kalastusalueen kokous on hyväksynyt 22.04.1993 ensimmäisen kalastusalueen käyttö – ja hoitosuunnitelman Suur – Saimaan kalastusalueelle. Tämän jälkeen kalastusalue on kokouksessaan (15.05.2001) päivittänyt kalastusalueen käyttö – ja hoitosuunnitelman vuosille 2001 – 2010. Kalastusalueen kokous on 20.05.2010 hyväksynyt tämän käyttö – ja hoitosuunnitelman vuosille 2010 – 2020.

2. KALASTUSALUEEN REAALIPROSESSI

Kalastusalueen reaaliprosessi pitää sisällään kalastusalueen toimintaympäristön, jäsenet, tehtävät, toiminnan, tulokset, kalastusalueen nykytila – analyysin, johtopäätökset, strategiat ja toimenpiteet kalatalouden kehittämiseksi kalastusalueella.

2.1. TOIMINTAYMPÄRISTÖ

Suur - Saimaan kalastusalueen vedet kuuluvat Vuoksen vesistöön. Kalastusalueella on 62 järveä, joista kokoluokaltaan yksi (1) järvi (Suur - Saimaa) on iso (yli 1.000 ha), kaksi (2) keskikokoista (yli 100 ha), kuusi (6) melko pientä (16 – 99 ha) ja 51 järveä pientä (alle 16 ha). Lisäksi kalastusalueen vesiin kuuluu Vuoksi ja pienempiä jokia. Kalastusalueen vesipinta – ala on 72.643 ha ja ne kuuluvat Vuoksen vesienhoitoalueeseen. Alueen vesienhoitosuunnitelman mukaan (Kaakkois – Suomen ympäristökeskus) Suur - Saimaan ekologinen tila on Itäisellä Pien – Saimaalla tyydyttävä ja muilla alueilla erinomainen. Vuoksi on luokiteltu voimakkaasti muutetuksi joeksi ja ekologinen tila on tyydyttävä.

2.2. JÄSENET

Suur - Saimaan kalastusalueen jäseninä (KL 7 §) ovat seuraavat yhteisetuudet, luonnolliset ja oikeushenkilöt ja yhdistykset:

- osakaskunnat 50 kpl
- yksityiset vesialueen omistajat 3 kpl
- kalastusalueella toimivat virkistyskalastajien edustajat 2 kpl
- kalastusalueella toimivat ammattikalastajien edustaja 1 kpl

Vesialueen omistusyksiköissä (osakaskunnat - 122 kpl ja yksityiset vesialueet -22 kpl) on yhteensä 11.300 osakastilaa.

2.3. TEHTÄVÄT

Suur - Saimaan kalastusalueen tehtävänä on toimialueellaan

- edistää ja seurata toimialueensa kalataloutta
- kalastuslain 1 §:ssä mainittujen tavoitteiden toteuttaminen
- kalastuslain ja sen nojalla annetuissa säädöksissä ja määräyksissä mainittujen tehtävien hoitaminen
- ohjesäännössä mainittujen tehtävien hoitaminen
- käyttö- ja hoitosuunnitelman päivittäminen ja seuranta
- kalastusalueen jäsenten kalastusalueelle antamien toimeksiantojen toteuttaminen

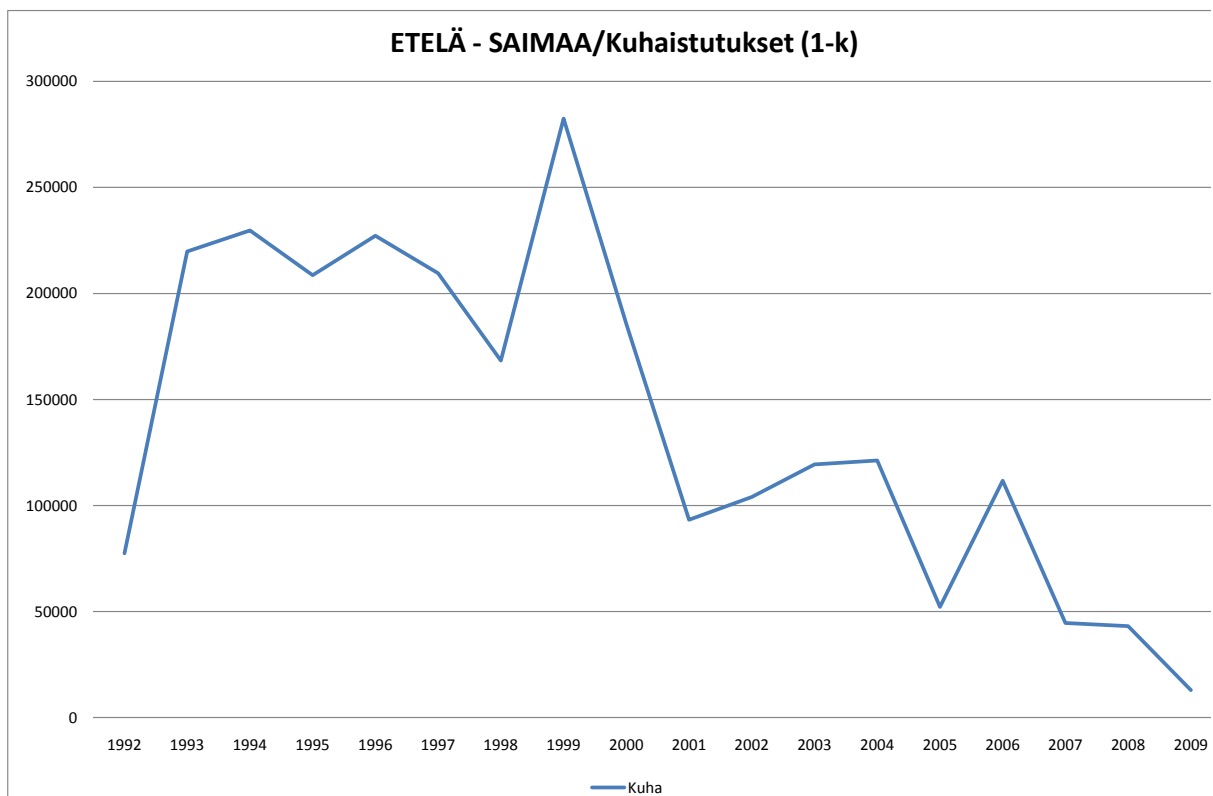
2.4. TOIMINTA

Suur - Saimaan kalastusalueen suoritteet ovat olleet hallintotehtävät, toimeksiantotehtävät (yhteisluvan myynti ja kalastuksenvalvonta) ja kalatalouden kehittämishankkeet.

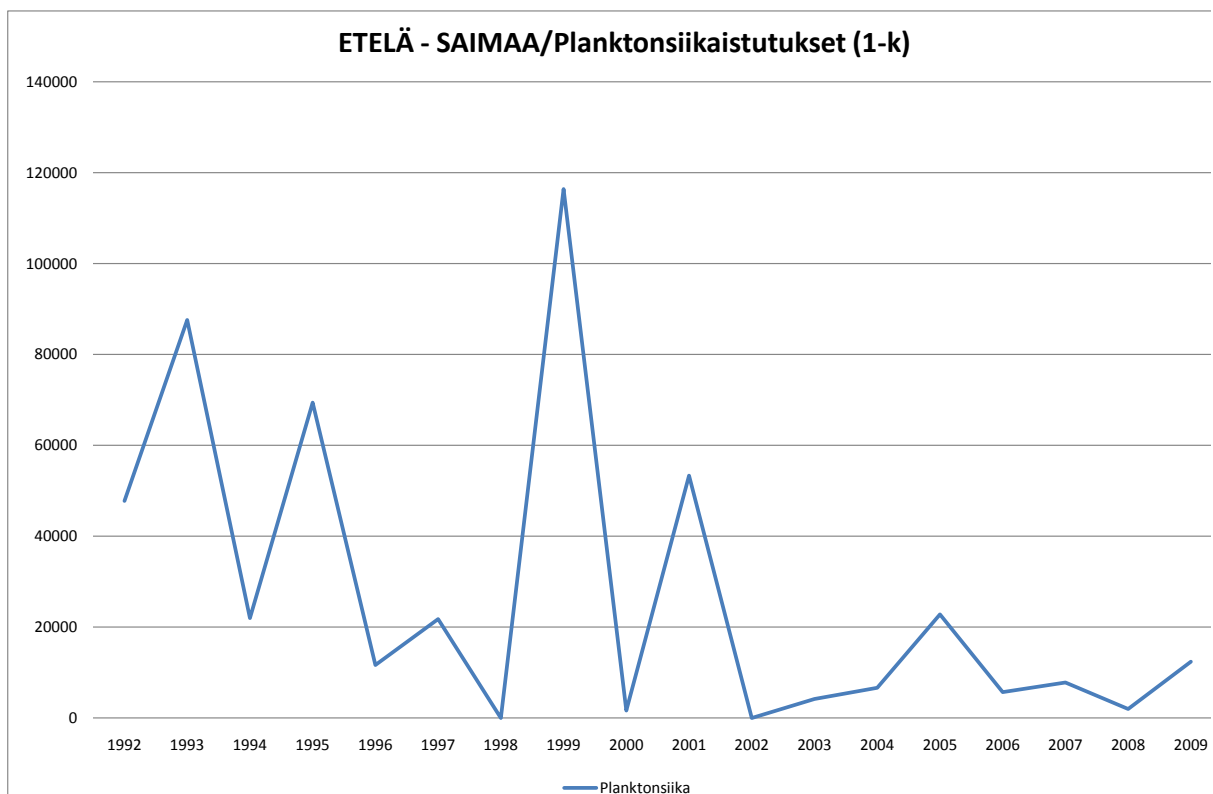
Kalastuslain 2 §:n mukaan kalastusoikeuden haltija (osakaskunta) on ensi kädessä velvollinen järjestämään kalastuksen ja kalakannan hoidon niin, että kalastuslain 1 §:ssä mainitut tavoitteet otetaan asianmukaisesti huomioon. Kalastusalueen osakaskuntien suoritteet ovat olleet hallintotehtävät, kalastuslupien myynti, istutukset ja osallistuminen kalatalouden kehittämishankkeisiin.

2.4.1. Kala – ja rapuistutukset Etelä - Saimaa

Kaakkois - Suomen ELY – keskuksen mukaan (istutusrekisteri) kalastusalueen vesiin on istutettu kuhaa, planktonsiikaa, järvitaimenta, järvilohta, nieriä, järvikutuista harjusta ja täplärapuja. Kuvat 1, 2, 3 ja 4 kuhan, planktonsiian, harjuksen ja järvitaimen istutusmääristä vuosilta 1992 – 2009.

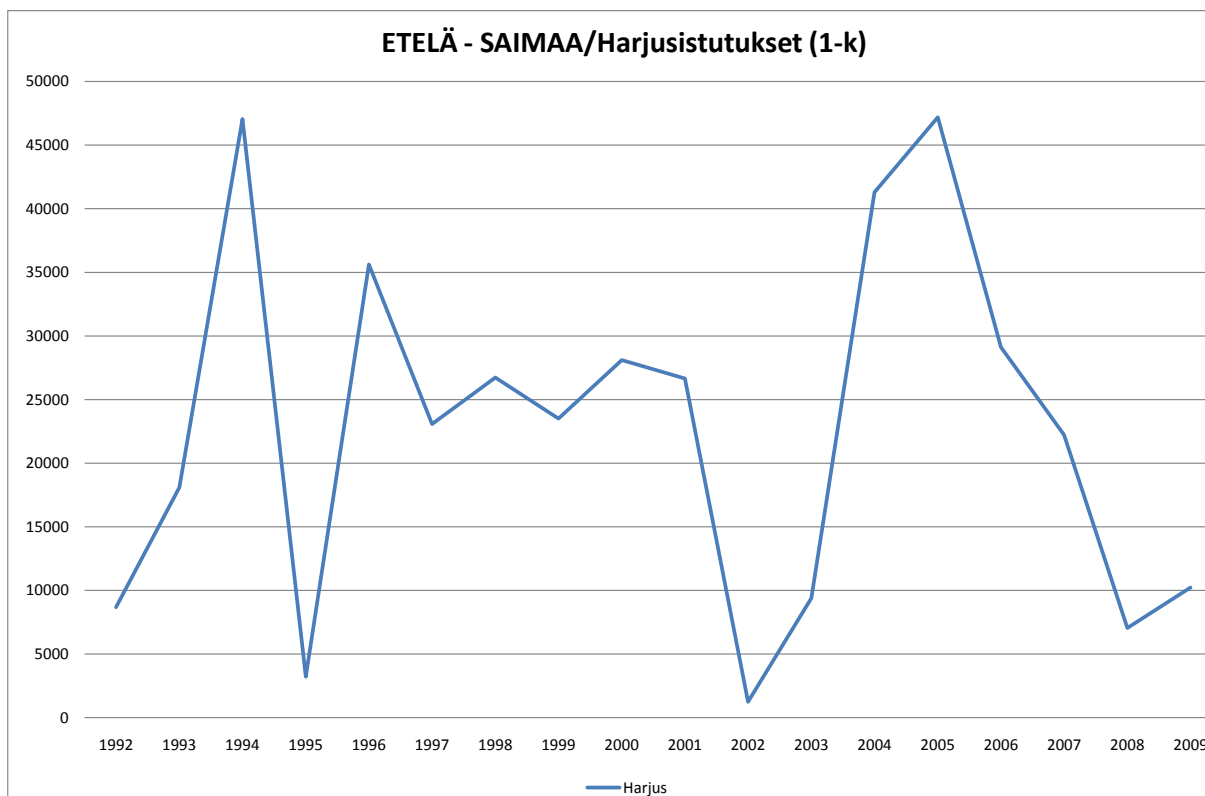

Yksikesäistä kuhaa on kotiutusistutettu vuosina 1992 – 2009 kalastusalueen vesiin yhteensä 2.5 miljoonaa kappaletta. Istutusmäärät ovat laskeneet voimakkaasti 1990 – luvun loppupuolella.

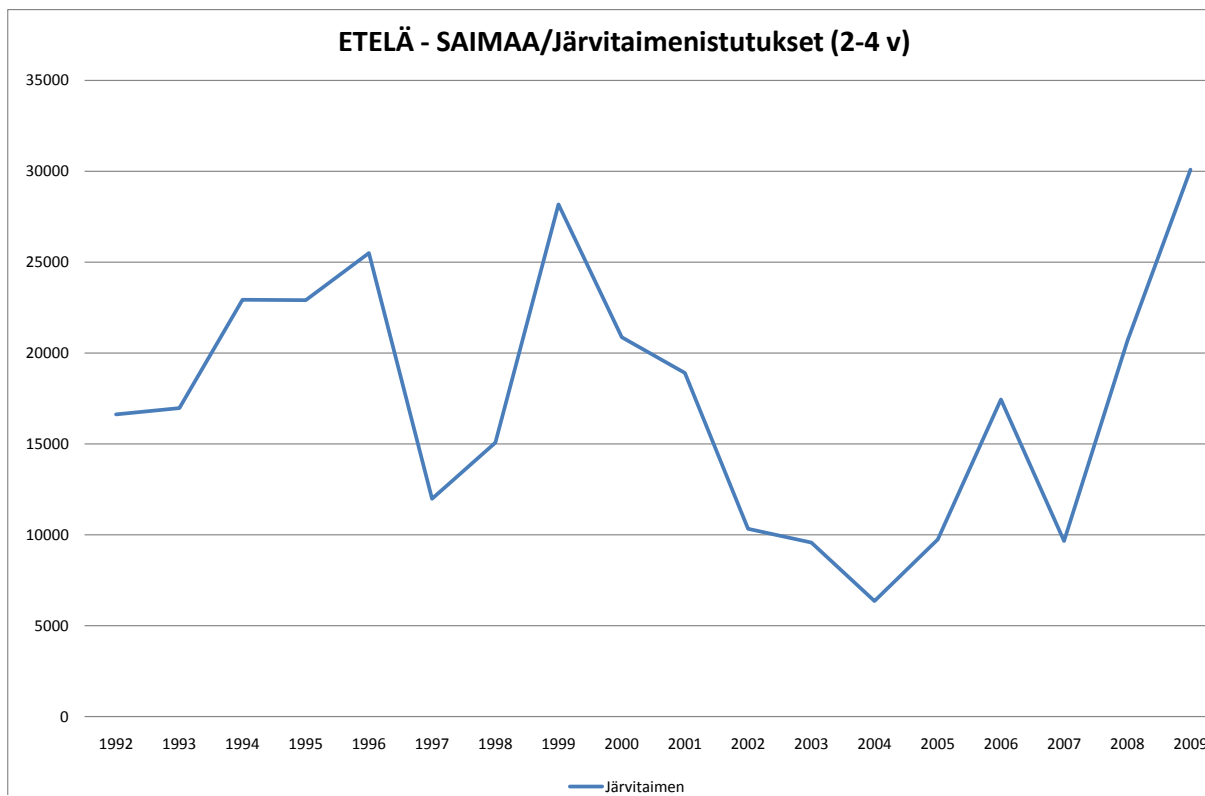
Yksikesäistä planktonsiikaa on istutettu vuosina 1992 - 2009 kalastusalueen vesiin yhteensä vajaat 500.000 kappaletta. 2000 – luvun alkupuolelle asti planktonsiikaa on istutettu kalanhoitomaksuilla.

KUVA 3

Järviharjusta (1-k) on istutettu vuosina 1992 – 2009 Suur – Saimalle yhteensä 408.443 kappaletta. Eri vuosien voimakas vaihtelu istutusmäärissä johtuu luonnon emokalapyynnin onnistumisesta.

KUVA 4

Järvitaimenta (2 - 4 v) on istutettu vuosina 1992 – 2009 Suur – Saimaalle ja Vuokseen yhteensä 313.000 kappaletta. Istutusmäärät ovat vaihdelleet 6.000 – 30.000 kappaleen välillä poikasten saannin ja ravintokalan (muikku) runsauden mukaan.

2.4.2. Kalaistutukset Vuoksi

Vuokseen on istutettu pyyntikokoista järvitaimenta ja kirjolohta 2000 – luvulla. Istutuslaji on määräytynyt myös osittain istukkaiden saannin mukaisesti. Taulukossa 1 (Imatran kaupunki ympäristötoimi) on esitetty kalojen istutukset Vuoksessa vuosina 2001 – 2009.

TAULUKKO 1

KALA-LAJI	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Kirjolohti (kg)	1500	1919	1600	2100	2200	2000	2246	2200	7346
Järvitaimen (kg)	4262	3358	3888	4333	4562	5859	3279	2912	850

2.4.3. Kalastuksen ohjaus Etelä – Saimaa

MMM on rajoittanut eräiden pyyntivälineiden ja pyyntitapojen käyttöä Saimaan vesistöalueen tietyissä osissa uhanalaisen saimaannorpan elinolosuhteiden parantamiseksi ja norppakannan säilyttämiseksi.

Kalastusalueen toimesta on järvilohen alamitta nostettu 50 cm: iin ja harjuksen alamittaa 35 cm :iin Etelä – Saimaalla.

2.4.4. Kalastuksen ohjaus Vuoksi

Vuoksi on erityiskalastuskohde. Vuoksella on viehekalastuskielto 31.12.2011 asti. Uistelua ja virvelöintiä ovat sallittuja Vuoksen luvalla ympäri vuoden lukuun ottamatta paikallista rauhoitusta Vuoksessa rautatiesillan ja Tainionkosken voimalaitoksen välisellä alueella 15.10. – 15.11. välisenä aikana molemmat päivät mukaan lukien. Vuoksen Mellonlahti on erityiskalastuskohde, missä on onginta-, pilkintä – ja viehekalastuskielto 31.12.2010 asti. Onkiminen, pilkkiminen ja viehekalastus vaativat aina Vuoksen kalastusluvan (Imatran kaupungin ympäristötoimi).

Kalastusalueen toimesta on järvilohen alamitta nostettu 50 cm: iin ja harjuksen alamittaa 35 cm :iin Vuoksella.

2.5. TULOKSET

Tuloksissa käydään läpi olemassa olevia tuloksia kalastosta, ravustuksesta, kalastuksesta ja ravustuksesta.

2.5.1. Kalasto

Suur – Saimaa ja Vuoksen kalastoa on seurattu tehtaiden kalataloustarkkailuun liittyvien kalastustiedusteluiden, muikku – ja siikakantojen seurannan ja kirjanpitokalastuksen avulla. Lisäksi järvitaimenistutuksia on seurattu carlin – merkintöjen ja uistelutiedustelun avulla.

2.5.1.1. Kalastustiedustelut Etelä - Saimaa

Kolmelle (3) metsäyhtiölle on annettu jätevesien laskulupaun Etelä - Saimaalle liittyen velvoite kalataloustarkkailuun Itä – Suomen vesioikeuden päätöksellä. Tarkkailu on pitänyt sisällään mm. kalastustiedustelun (Jyväskylän yliopisto). Taulukossa 2 on esitetty kokonaissaaliin kehitys Etelä – Saimaalla vuosina 1996, 2001 ja 2006.

TAULUKKO 2

KALA-	1996		2001		2006	
LAJIT	kg	%	kg	%	kg	%
Muikku	95138	14,3	74739	11,1	98849	18,1
Siika	32678	4,9	23021	3,4	11220	2,1
Taimen	17831	2,7	14592	2,2	14719	2,7
Järvilohi	11325	1,7	11743	1,7	9865	1,8
Nieriä	501	0,1	0	0,0	2115	0,4
Harjus	4647	0,7	2759	0,4	4716	0,9
Kuore	716	0,1	385	0,1	2361	0,4
Hauki	121235	18,3	142738	21,2	96808	17,7
Lahna	33845	5,1	34466	5,1	24238	4,4
Salakka	565	0,1	1459	0,2	3253	0,6
Säyne	3073	0,5	6429	1,0	4644	0,9
Särki	73815	11,1	93241	13,8	61112	11,2
Made	31504	4,7	24913	3,7	11004	2,0
Ahven	189851	28,6	219742	32,6	161626	29,7
Kuha	29128	4,4	18072	2,7	36246	6,6
Muut kalat	18043	2,7	5523	0,8	2992	0,5
YHTEENSÄ	663895	100	673822	100	545768	100

Kalastustiedustelujen mukaan selkeimmät muutokset kalansaaliissa ovat olleet muikku- ja kuhasaaliin nousu ja madesaaliin lasku, mikä selittyneet huonoilla jääkeleillä vuonna 2006.

2.5.1.2. Kalastustiedustelut Vuoksi

Kohdassa 1.5.1.1. mainittu kalataloustarkkailu on pitänyt sisällään myös mm. kalastustiedustelun Vuokselle. Taulukossa 3 on esitetty kokonaissaaliin kehitys Vuoksella vuosina 1996, 2001 ja 2006.

TAULUKKO 3

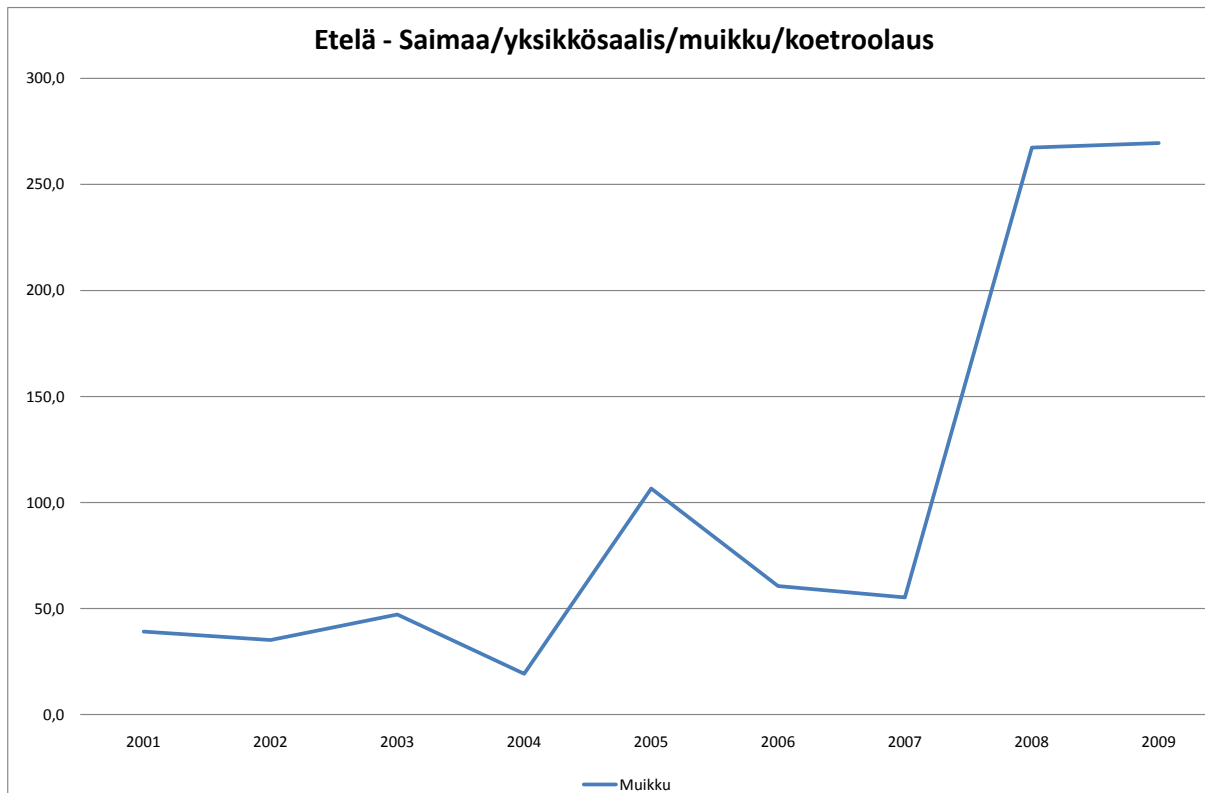
KALA-	1996		2001		2006	
LAJIT	kg	%	kg	%	kg	%
Muikku	0	0,0	629	1,0	0	0,0
Siika	764	5,6	1780	2,9	439	2,6
Taimen	3335	24,4	4107	6,6	4234	24,8
Järvilohi	161	1,2	529	0,8	265	1,5
Harjus	874	6,4	1355	2,2	87	0,5
Kuore	0	0,0	1541	2,5	0	0,0
Hauki	1109	8,1	6732	10,8	4410	25,8
Lahna	0	0,0	1667	2,7	88	0,5
Salakka	0	0,0	213	0,3	0	0,0
Säyne	69	0,5	52	0,1	0	0,0
Särki	455	3,3	13373	21,5	2470	14,4
Made	520	3,8	1341	2,2	0	0,0
Ahven	6343	46,2	28001	44,9	4321	25,2
Kuha	0	0,0	334	0,5	88	0,5
Muut	64	0,5	638	1,0	726	4,2
YHTEENSÄ	13694	100	62292	100	17128	100

Kalastustiedustelujen mukaan selkeimmät muutokset kalansaaliissa ovat olleet muiden kalalajien (todennäköisesti kirjolohi) saaliin nousu ja etenkin harjuksen ja myös siian saaliin lasku.

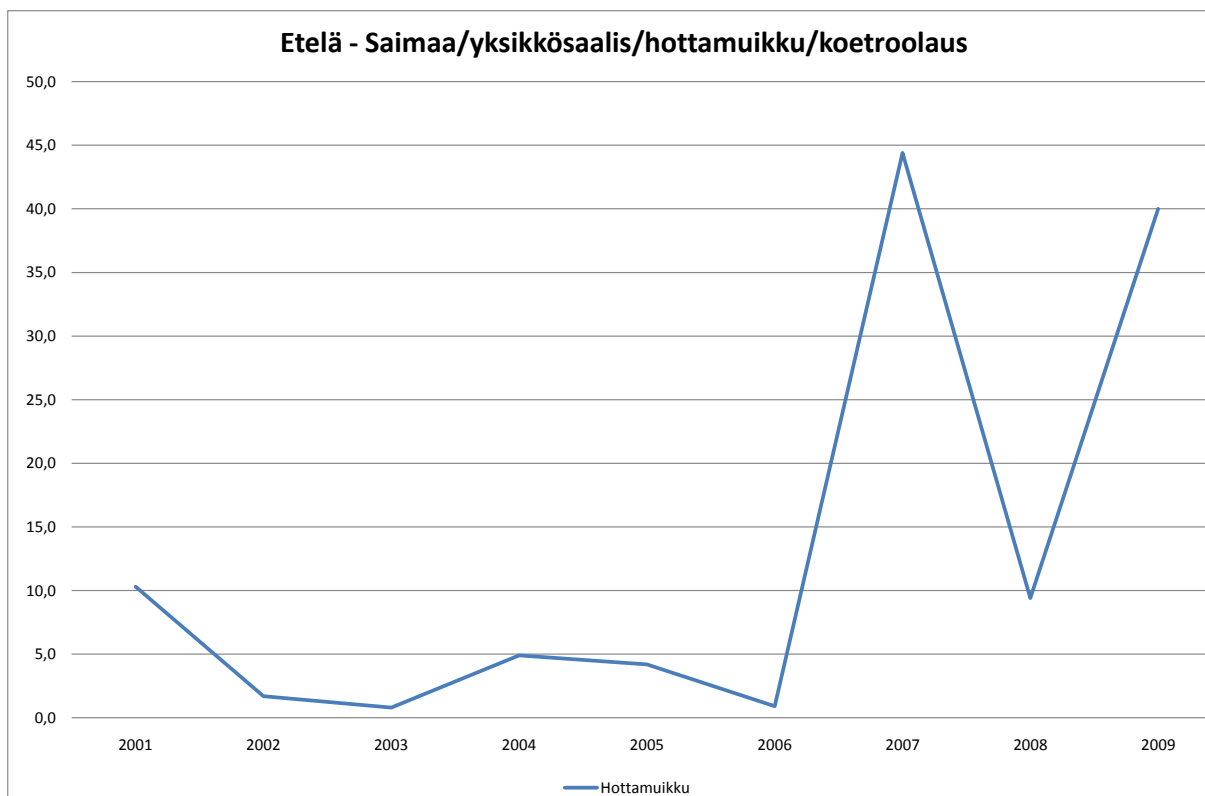
2.5.1.3. Muikku – ja siikakantojen seuranta

Metsäyhtiöiden kalataloustarkkailut ovat pitäneet sisällään myös muikku- ja siikakantojen seurannan Etelä – Saimaalla (Etelä – Karjalan kalatalouskeskus ry). Seuranta on tapahtunut poikasnuottauksin ja koetroolauksin Etelä – Saimaalla. Kuvissa 6 - 8 on esitetty Etelä - Saimaan keskimääräinen muikun, hottamuikun ja siian yksikkösaalis troolilla (kg/vetotunti) vuosina 2001 – 2009.

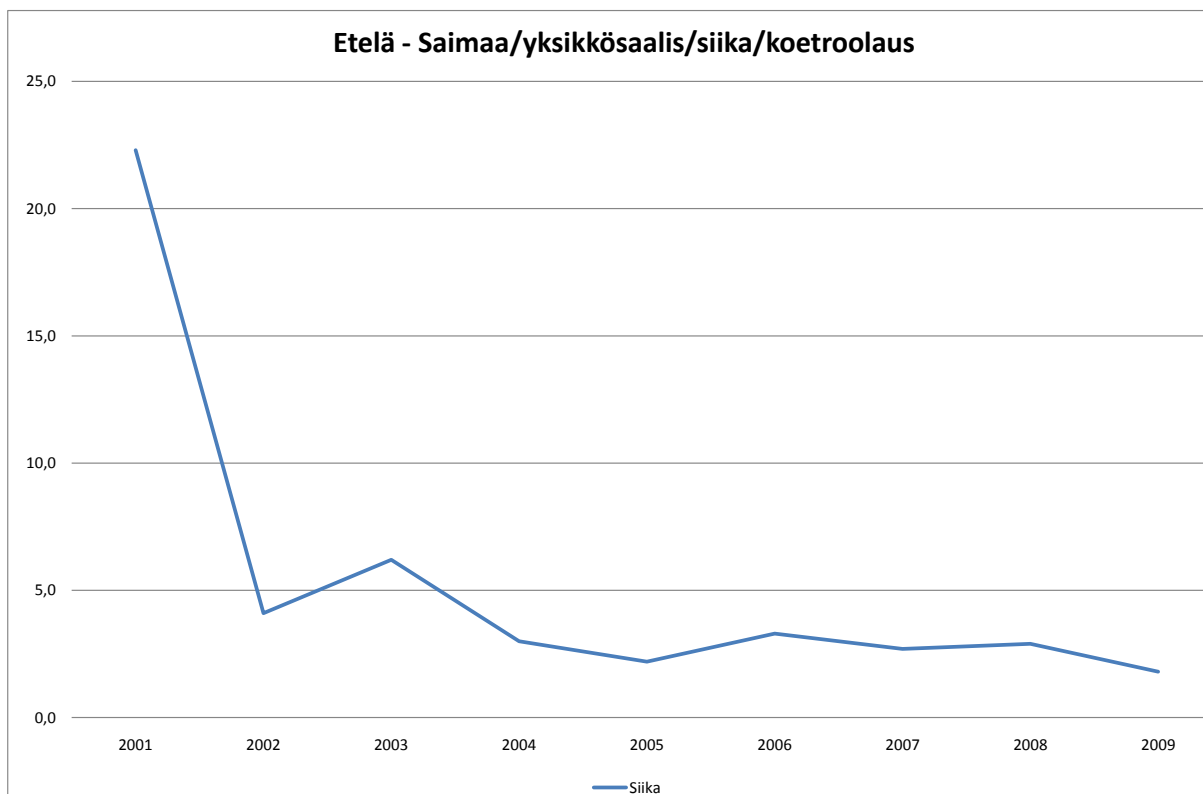
KUVA 6

KUVA 7

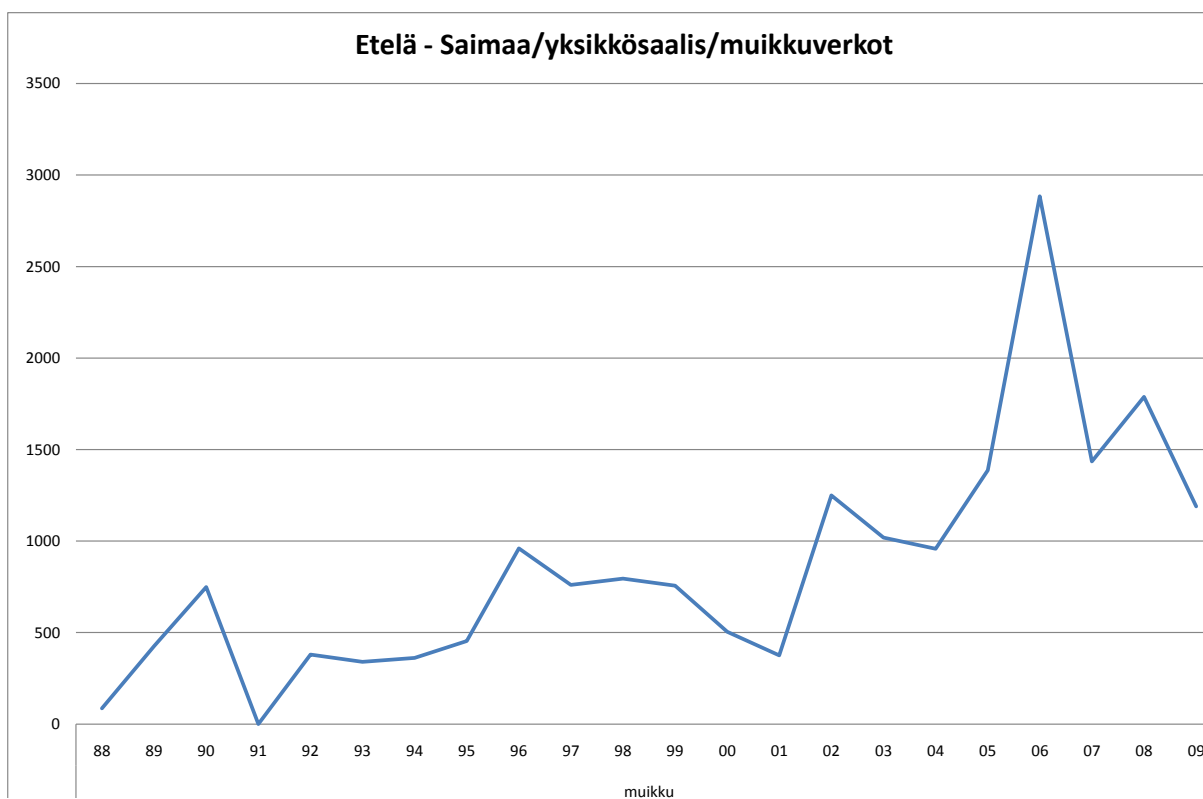

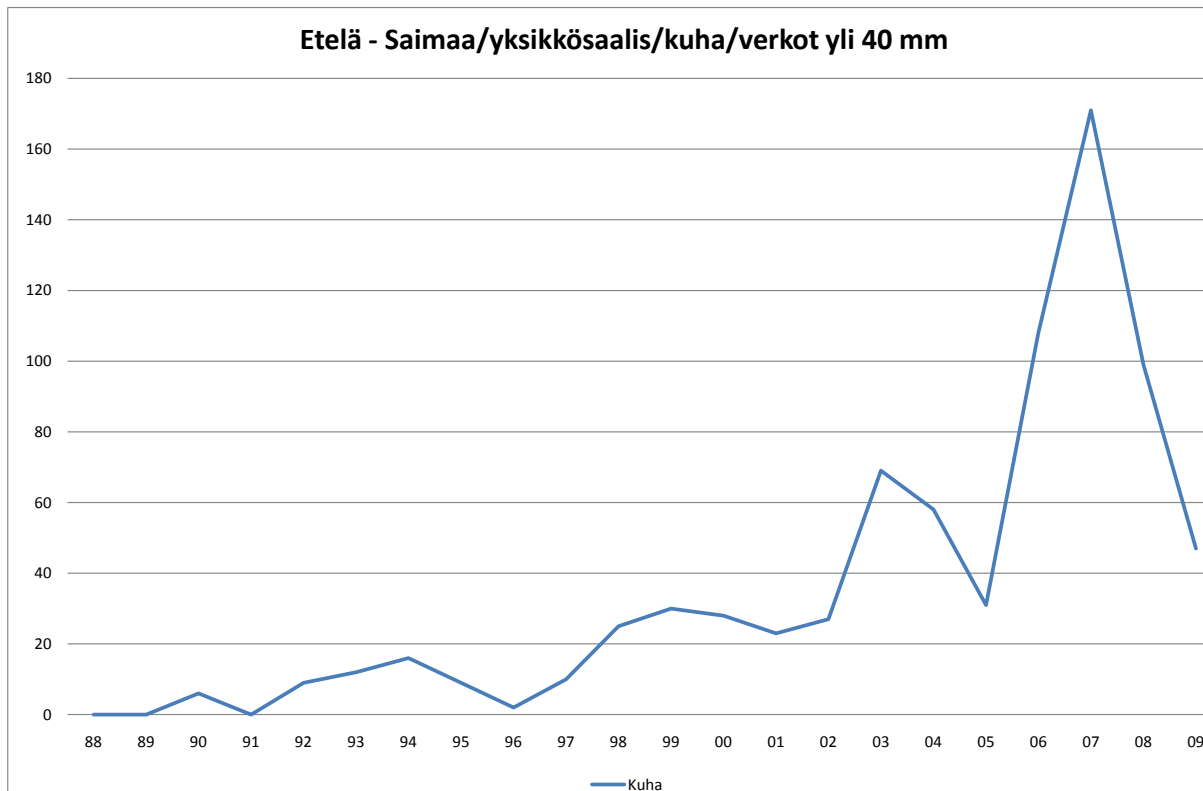
KUVA 8

2.5.1.4. Kirjanpitokalastus

Kalakantoja on seurattu kalataloustarkkailuun liittyvän kirjanpitokalastuksen kautta (Etelä – Karjalan kalatalouskeskus ry). Alla kuvat 9 – 10 muikun ja kuhan yksikkösaaliin (g/verkko/päivä) kehityksestä.

2.5.1.5. Carlin – merkintä

Kalataloudelliseen tarkkailuun on liittynyt myös järvitaimenistutusten tuloksellisuuden selvittäminen carlin – merkintöjen avulla. Vuosina 2007 ja 2008 on Kaakkois – Suomen Te – keskuksen toimeksiannosta istutettu 2- 3- vuotiaita merkittyjä järvitaimenia Etelä – Saimaalle. Merkintäistukkaiden kasvu (pituus ja paino) on esitetty alla olevissa taulukoissa 4 ja 5.

TAULUKKO 4. Merkintäistukkaiden pituuskasvu

ERÄ	ISTUTUSPITUUS	1. VUOSI	2. VUOSI	3. VUOSI
2007/2-V	216	347	464	571
2008/2-V	223	386	512	540
2008/3-V	335	427	552	

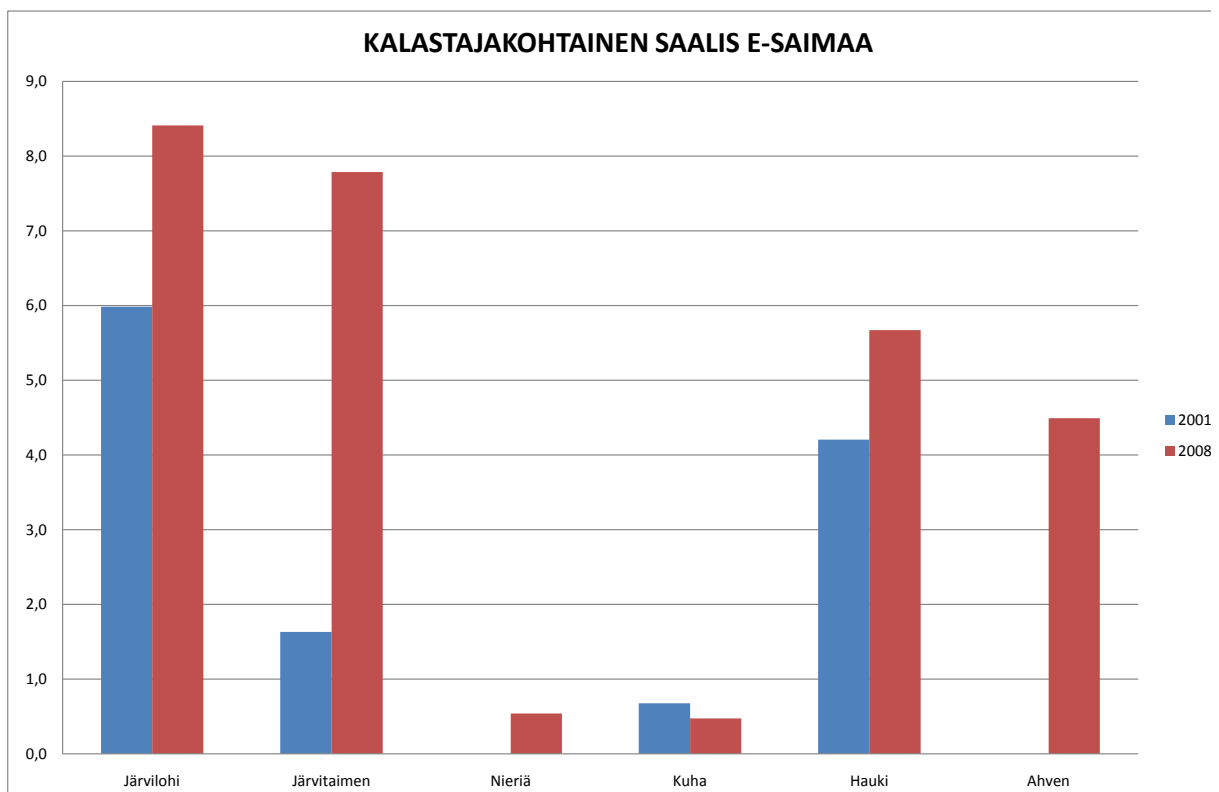
TAULUKKO 5. Merkintäistukkaiden painonlisäys

ERÄ	ISTUTUSPAINO	1. VUOSI	2. VUOSI	3. VUOSI
2007/2-V	108	576	1395	2437
2008/2-V	111	680	1314	1770
2008/3-V	448	1015	2141	

Vuoden 2009 loppuun mennessä eri merkintäerien istutustulokset ovat olleet seuraavat: erä 2007/2-v 45 kg/1.000 istukasta kohti, erä 2008/2-v 34 kg/1.000 istukasta kohti ja erä 2008/3-v 131 kg/1.000 istukasta kohti.

2.5.1.6. Uisteluselvytyks

Etelä – Karjalan kalatalouskeskus ry on tehnyt kalastusalueen vieheluvan lunastaneille kalastustiedustelun vuoden 2008 osalta. Kuva 11. Kalastusalueen vieheluvan lunastaneiden kalastajakohtainen saalis Etelä – Saimaalla vuosina 2001 ja 2008.

Muikkukantojen vahvistaminen on vaikuttanut myönteisesti viehekalastajien lohikalasaaliisiin Etelä – Saimaalla vuonna 2008.

2.5.2. Ravusto Etelä - Saimaa

Alun perin Etelä – Saimaalla on esiintynyt harva jokirapukanta. Täpläräpu on aloitettu kotiuttaa siirtoistutuksilla 1990 – luvan alkupuolella. Täpläräpukannat ovat olleet noususuunnassa aina vuoteen 2006, minkä jälkeen täpläräpukanta on laskenut rapuruton myötä. Vuoden 2009 seurantatietojen mukaan (Saimaan Rapu – hanke) täplärävuissa oli rapuruton ulkoisia merkkejä 30 – 82 prosentilla saalisravuissa. Alla olevassa taulukossa 6 on esitetty täplärävuun yksikkösaaliin (kaupparäpu/11 cm ja yli) kehitys Etelä – Saimaalla vuosina 2006 – 2010.

TAULUKKO 6. Täpläravun yksikkösaalis

	2006	2007	2008	2009	2010
Yksikkösaalis (g/kokemiskerta)	59	21	33	28	38

2.5.3. Ravusto Vuoksi

Joki- ja täplärapua on esiintynyt sekä Vuoksella että Mellonlahdella vuonna 2009. Täplärapu on peräisin istutuksista. Alla olevissa taulukoissa 7 ja 8 on esitetty sekä Mellonlahden että Vuoksen rapusaaliit (Imatran kaupungin ympäristötoimi).

TAULUKKO 7. Mellonlahden rapusaaliit (kpl) vuosina 2000 – 2009

	2000	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Jokirapu	1599	2243	646	852	1297	446	262	3	23
Täplärapu	1233	4939	6150	6443	6030	5753	6018	5444	8774
YHTEENSÄ	2832	7182	6796	7295	7327	6199	6280	5447	8797

TAULUKKO 8. Vuoksen rapusaaliit (kpl) vuosina 2007 – 2009

	2007	2008	2009
Jokirapu	6	21	25
Täplärapu	760	1104	1289
YHTEENSÄ	766	1125	1314

2.5.4. Kalastus ja ravustus Etelä – Saimaa

Etelä – Saimaata on hyödyntänyt yritystoiminnassaan viisi (5) ammattikalastajaa (kalastuksen kokonaistulo vähintään 30 %) ja kolme (3) kalastuslain 6 §:n 4 momentin mukaista ammattikalastajaa (kalastuksen kokonaistulo alle 30 %, mutta vähintään 15 %) (suullinen tieto 2010: Kaakkois – Suomen ELY – keskus/Kauko Poikola), 12 kalastusohjelmalveluyrittäjää ja 10 ravustajaa (arvio).

Kalastusalueen kalavesiä hyödyntävät eniten vapaa – ajan kalastajat. Kalataloustarkkailuun liittyvän kalastustiedustelujen mukaan (Jyväskylän yliopisto) kalastajien ja pyydysten määrät ovat vaihdelleet vuosina 1996, 2001 ja 2006 alla olevan taulukon 9 ja 10 mukaan.

TAULUKKO 9. Kalastajamäärät

	1996	2001	2006
Kalastavat ruokakunnat	10968	15988	10907
Kalastavat henkilöt	18570	29851	18481

TAULUKKO 10. Pyydysten määrät

	1996	2001	2006
Muikkuverkot	9652	14938	14729
Muut verkot	32027	43976	42070
Katiskat	6910	7067	7144
Rysät	110	210	88
Pitkäsiimat	548	1294	441
Koukut	4058	5353	1558
Uistin	31807	41212	28899
Pilkit	21936	30542	18110
Onget	20620	33655	21810
Rapumerrat	824	2314	11760

2.5.5. Kalastus Vuoksi

Vuoksi on ainoa ympärivuotinen virtakalastuskohde Etelä – Karjalassa. Kalastuslupien myyntimäärät (Imatran kaupungin ympäristötoimi) ovat vaihdelleet vuosina 1994 – 2009 alla olevan taulukon 11 mukaisesti.

TAULUKKO 11. Kalastuslupien myyntimäärät (kpl) Vuoksella

VUOSI	VUOSILUVAT	VIKKOLUVAT	PÄIVÄLUVAT
1994	362	135	1440
1995	482	165	1048
1996	674	158	936
1997	565	103	1048
1998	562	187	850
1999	656	127	782
2000	638	181	762
2001	819	176	777
2002	604	93	664
2003	645	116	553
2004	591	140	600
2005	566	89	603
2006	678	95	501
2007	684	150	620
2008	698	108	500
2009	665	165	547

3. KALASTUSALUEEN NYKYTILA – ANALYYSI

VAHVUUDET <ul style="list-style-type: none">- saavutettavuus- tunnettavuus- järven ekologinen tila suurelta osin erinomainen tai hyvä- laajat ja monipuoliset kalavedet- monipuolinen kalasto- paikalliset kalalajit (järvilohi, nieriä, harjus)- vahvat muikkukannat- vahvat petokalakannat- isoja osakaskuntia- toimiva yhteislupa – alue- veneenlaskuluiskat, rantautumispaikat- kevätaikaiset verkkokalastusrajoitukset- ammattikalastus- kala – ja rapukantojen seuranta	HEIKKOUEDET <ul style="list-style-type: none">- järven ekologinen tila on tyydyttävä – Itäinen Pien – Saimaa ja Vuoksi- rapurutto täpläravussa- osakaskuntien suuri lukumäärä- suhtautuminen ammattikalastukseen (kalastusluvut)- syväväylä- Saimaan norppaan liittyvät kalastusrajoitukset- ”piipputeollisuus” imago
MAHDOLLISUUDET <ul style="list-style-type: none">- hanketoiminta- täplärapu (varauksin)- osakaskuntien yhdistäminen- kalastuksenvalvonta- kalastuslain kokonaisuudistus	UHAT <ul style="list-style-type: none">- järjestötoiminnan hiipuminen- kalastajamäärien lasku- lupatulojen lasku- ammattikalastuksen hiipuminen

4. JOHTOPÄÄTÖKSET

Suur – Saimaan kalastusalueen vesialueet ovat puolet koko Etelä – Karjalan vesialueista ja sijaitsevat kuuden (6) kunnan alueella.

Suur – Saimaa on monipuolinen vesialue. On matalia lahtivesiä ja suuria syviä selkävesiä, mikä mahdollistaa monipuolisen kalaston ja kalastuksen.

Veden laatu on suurelta osin erinomaista tai hyvää. Myös tehtaiden (Kaukas, Pulp ja Stora Enso) lähialueiden vesialueet ovat veden laadultaan paremmassa kunnossa kuin aikaisemmin tehostuneen jätevesien puhdistustoiminnan myötä. Suur – Saimaan ekologinen tila on suurelta osin erinomainen. Itäinen Pien – Saimaa ja Vuoksi on luokiteltu luokkaan tyydyttävä. Lisäksi Vuoksi on luokiteltu voimakkaasti muutetuksi joeksi (vesirakentaminen). EU: n jäsenenä Suomi toteuttaa vesipuitedirektiiviä oman lainsäädännön mukaisesti. Vuoksen vesienhoitoalueelle on laadittu vesienhoitosuunnitelma Kaakkois – Suomen ympäristökeskuksen johdolla, mikä on edelleen

hyväksytty valtioneuvostossa joulukuussa 2009. Tavoitteena on saavuttaa vesistöjen hyvä ekologinen tila vuoteen 2015 mennessä. Vesienhoitosuunnitelman mukaan nykykäytännön mukaiset toimenpiteet eivät riitä vesistön hyvän tilan saavuttamiseen Itäisellä Pien – Saimaalla. Ko. järven osa on vesimuodostelma, joille esitetään jatkoaikaa vähintään vuoteen 2021 hyvän ekologisen tilan saavuttamiseksi.

Suur – Saimaan kalasto on monipuolinen ja ainutlaatuinen – paikallinen järvikutuinen harjuskanta ja syönnökselle laskeutuva Saimaan järvilohi. Vesialueen muikkukannat ovat vahvat ja sitä myötä myös lohikala- ja petokalakannat ovat parantuneet.

Täplärapu on kotiutettu 1990 – luvusta alkaen Suur – Saimaalle. Täplärapukanta tulee aikaa myöten levittäytymään sekä itseksensä että siirtojen kautta koko Suur – Saimaan vesialueelle. Alueen ravustuksellinen arvo voi olla huomattava. Toisaalta täplärapu on uusi ja vieras laji Suomessa ja kaikissa luonnosvesissä olevissa täplärapukannoissa on rapurutto, mikä luo tiettyä epävarmuutta tuottavien kantojen kehittymiseen. Vuosina 2007 - 2009 on saatu ”esimakua” raputon vaikutuksista täplärapukantoihin Etelä – Saimaalla.

Suur – Saimaa on tärkein yritystoiminnassa (ammattikalastus, ravustus, ohjelmalvelutoiminta) hyödynnetty vesialue Etelä – Karjalassa. Lappeenrannan kalasatamassa (kalastustuotteita käsittelevä laitos) voidaan kala ja rapu perata, pakata ja pakastaa. Joutsenoon ja Imatralle ollaan rakentamassa suurta matkailukeskittymää. Mahdollisuuksia hyödyntää Suur – Saimaata on vielä paljon ammattikalastuksen, ravustuksen ja matkailukalastuksen kautta. Tämä edellyttää kuitenkin pikaisesti mm. ammattilaisten ”vesille pääsyn” parantamista.

Suur – Saimaan kalastusalue on tärkein Kaakkois – Suomen järvikalastuskohde ja valtakunnan tasolla kolmen parhaan joukossa.

Viehekalastuksen fyysiset edellytykset (yhteislupa, veneenlaskuluiskat, rantautumisalueet) on kunnossa Suur – Saimaalla.

Suur – Saimaan kala – ja rapukantoja on seurattu säännöllisesti koekalastuksen, kirjanpitokalastuksen ja kalastustiedusteluin (tehtaiden kalataloudellinen tarkkailu). On oikeaa tietoa päätöksen teon pohjaksi.

Osakaskuntien vapaaehtoiset kevätaikaiset verkkorajoitukset suojaavat kalastusta saimaannorpalta. Myös järvilohi, taimen, nieriä ja harjus hyötyvät rajoituksista. Toisaalta kalavesien hoitoon ohjautuu ”uutta rahaa”.

Kalastusalueella on sekä suuria osakaskuntia mm. Suomen suurin Kyläniemen osakaskunta että runsaasti pieniä osakaskuntia. Kiinnostus yhteisen vesialueen järjestötyöhön on vähentynyt Suur -

Saimaan kalastusalueen kuten myös muilla kalastusalueilla. Kalastus- ja yhteisaluelaki antavat mahdollisuuden rakenteiden uudistamiseen (toimitsija/kokousajat yms.), sopimus pohjaiseen yhteistyöhön ja yksikköön kasvattamiseen yhdistämistoimitusten kautta. Sopimus pohjaista yhteistyötä (Siitolan osakaskunta ym.) ja osakaskuntien yhdistymistä (Joutsenon ja Käköveden osakaskunnat) on jo tapahtunut kalastusalueella.

Suur- Saimaan kalastusalue on ollut aktiivinen hanketoimija, jona sen pitää myös jatkaa.

Kalastuslain kokonaisuudistus on vasta alkutaipaleella.

5. TAVOITETILA 2020

TAVOITETILA	VUONNA 2010	TOTEUMA	VUONNA 2020
EKOLOGINEN TILA	Uusi asia Ei tavoitetta	Suur - Saimaa – erinomainen Itäinen Pien – Saimaan - tydyttävä Vuoksi - tyydyttävä	Erinomainen Hyvä Hyvä
KALASTO . MUIKKU	. Tärkein kalalaji	. Tärkein kalalaji	. Tärkein kalalaji (tasapaino)
. JÄRVILOHI	. Pyyntikoko > 2 kg ➤ 4 kg	. Osittain	. Rasvaevälliset (täysrauhoutetut) . Rasvaevättömät (kalastettavat)
. JÄRVITAIMEN	. Pyyntikoko > 2 kg	. Osittain	. Rasvaevälliset (säästettävät) . Rasvaevättömät (kalastettavat)
. NIERIÄ	. Pyyntikoko > 2 kg	. Osittain	. Luontaisen kannan säilyttäminen/ palauttaminen
. HARJUS (Etelä – Saimaa)	. Pyyntikoko > 1 kg	. Osittain	. Luontaisen kantojen vahvistaminen
. TUPPISIIKA	. Vaihteleva	. Heikko kanta (haukimato)	. Vaihteleva
. ISO SIIKA	. Kalastettava	. Onko olemassa lisääntyvä	

	kanta	isokokoista siikaa Suur - Saimaalla?	. Jos on olemassa, kannan elvytys
. PETOKALOJEN OSUUS	. 30 % kalastosta	. 20 % kalastosta	. 20 % kalastosta
. HYÖTYKÄYTTÖ	. 50 % kalastosta	. yli 50 % (12 kg/ha vapaa – alan kalastus - kalastustiedustelu v.2006)	. yli 50 % kalastosta
RAVUSTO . Täpläräpu	Saalis .100.000 kpl	Saalis .318.000 kpl (kalastustiedustelu v.2006) – v.2007 – todettu rapurutto täpläräpuissa - kannan lasku	Saalis . 1.000.000 kpl
KALASTUS AMMATTIKALASTUS	Valikoimaton . trooli, nuotta, verkot	. trooli, nuotta, verkot	. trooli, talvinuotta, nuotta, rysä, katiska, verkot
VAPAA – AJAN KALASTUS	Valikoimaton . katiska, rysä, onki, pilkki, viehe, välilikoverkot väistytävä pyyntimuoto . 1 kg + 10 kg rauhankala	Saalis v.2006 (kalastustiedustelu) . muikkuverkot (18.7 %) . välilikoverkot (17.9 %) . harvat verkot (12.9 %) . katiska (10.7 %) . uistin (16.4 %) . onki ja pilkki (20,1 %) . 1 kg + 3 kg rauhankalaa	Valikoimaton . katiska, rysä, onki, pilkki, viehe, harvat verkot . 1 kg + 5 kg rauhan kalaa
KALASTAJAMÄÄRÄT VAPAA – AJAN KALASTUS	. Suomen tärkein järvikalastuskohde	. Suomen tärkeimpiä järvikalastuskohteita	. Suomen tärkein järvikalastuskohde . viehe – nouseva . katiska – nouseva . verkot – nouseva . ravustus - nouseva

YRITYSTOIMINTA			
. Ammattikalastus	. 12 yrittäjää	. 5 + 3 yrittäjää	. 10 yrittäjää
. Matkailukalastus	. 2 yrittäjää	. 12 yrittäjä	. 15 yrittäjää
. Ravustus	. 10 yrittäjää	. 10 yrittäjää	. 10 yrittäjää
. Jatkojalostus	. Ei tavoitetta	. 3 yrittäjää	. 20 – 30 yrittäjää
ORGANISAATIOT			
. Yhdistymiset	. Ei tavoitetta	. 5 kpl (ok 29 kpl →5 kpl)	. 10 kpl
. Sopimukset (okt)	. Ei tavoitetta	. 2 kpl	. 10 kpl
. Sopimukset (ka)	Vesipinta - alasta	Vesipinta – alasta	Vesipinta – alasta
. viehekalastus	. Ei tavoitetta	. 88 %	. 100 %
. muu kalastus	. Ei tavoitetta	. 0 %	. 50 %
. ammattikalastus	. Ei tavoitetta	. 0 %	. 50 %
. kalastuksen- valvonta	. Ei tavoitetta	. 37 %	. 100 %

6. STRATEGIAT

6.1. Toimintamalli

- . kalatalouden kokonaisvaltainen kehittäminen kalastusalueella
- . jatketaan hanketoimintaa
- . kalavesien taloudellinen hyödyntäminen (uusiutuvat luonnonvarat/elämykset)

6.2. Kestävä käyttö

- . valikoimaton kalastus
- . tasapainoinen ja uusiutuva kalasto
- . luonnollinen lisääntyvä
- . terveet kalakannat
- . tuotto

6.3. Yhteinen tahtotila

- . yhteinen näkemys tarpeellista toimenpiteistä vesialueilla
- . sitoutuminen

6.4. Organisaatioiden yhteistyö

- . kumppanuus – eri osapuolten tasavertaista yhteistyötä yhteisten päämäärien saavuttamiseksi
- . yhteistyö – ajattelu – toiminta – puitteet

6.5. Imagon nosto

- . kalastusalue toimii aktiivisena kalavesien kehittäjätahona
- . kalastusalueen ja sitä myötä koko kalatalouden arvon nousu

7. TOIMENPITEET KALATALOUDEN KEHITTÄMISEKSI ETELÄ - SAIMAALLA

Esitetään seuraavia toimenpiteitä kalatalouden kehittämiseksi Etelä - Saimaalla.

7.1. Kalakantojen kestävä hyödyntäminen

Kalakantojen kestävä hyödyntäminen pitää sisällään kalakantojen monimuotoisuuden säilyttämisen, kalastuksen säätelyn ja pyydysyksiköinnin.

7.1.1. Kalakantojen monimuotoisuuden säilyttäminen

Huolehditaan kalakantojen monimuotoisuuden säilyttämisestä ja heikentyneiden kantojen vahvistamisesta. Kalastusalueella tämä tarkoittaa Saimaan järviloheta, Saimaan nieriä, Vuoksen taimenta ja järvikutuista harjusta (Etelä – Saimaa).

7.1.1.1. Saimaan järvilohi

Kalastusalue noudattaa järvilohistrategiaa (MMM). Strategia toimenpiteet ovat kalastuksen säätely, istutustoiminta ja seuranta.

Kalastuksen säätely

Järvilohen kalastuksen säätelytoimenpiteenä toimivat

- 1) Vapaaehtoiset kalastuksen rajoitussopimukset Suur - Saimaalla ja MMM : n asetus eräistä kalastusrajoituksista Saimaalla.
- 2) Vetouistelussa käytetään kerrallaan enintään kuutta (6) vapaa/uistinta
- 3) Kaikki evälliset järvilohet ovat rauhoitettuja
- 4) Kalastusalue tekee päätöksen järvilohen alamitan nostosta 60 cm: iin. Ennen päätöstä kalastusalue kuulee asiassa osakaskuntia ym. tahoja

Istutustoiminta

Kaikki Suur – Saimaalle kalastettavaksi istutettavat järvilohet tulee rasvaeväleikata vuodesta 2011 alkaen. Istutuksissa tulee käyttää isoa 2- vuotiasta (22 – 25 cm) tai 3 – vuotiasta poikasta. Järvilohia tulee istuttaa vuosittain, mutta järvilohelle ei aseteta tavoitemäärää (kpl).

Seuranta

Järvilohen saalistietoja kerätään kalastusalueen vieheluvan lunastaneille lähetettävällä kalastustiedustelulla (joka kolmas tai neljäs vuosi) ja tiedustelujen kautta saatujen kirjanpitokalastajien (joka vuosi) avulla.

7.1.1.2. Saimaannieriä

Kalastusalue noudattaa Saimaannieriän toimenpideohjelmaa (MMM). Saimaannieriän luontainen lisääntyminen pyritään (säilyttämään tai) palauttamaan Etelä – Saimaan karuille kalliovyöhykealueille eli Petraselkä – Munaluodonselkä – Ilkonselkä. Ko. alueiden nieriäkannan säilyttämisen ja/ tai palauttamisen hoito – ohjelma koostuu kalastuksen säätelystä, istutustoiminnasta ja seurannasta.

Kalastuksen säätely

Nieriän kalastuksen säätelytoimenpiteenä toimivat

- 5) Vapaaehtoiset kalastuksen rajoitus sopimukset Suur - Saimaalla ja MMM : n asetus eräistä kalastusrajoituksista Saimaalla.
- 6) KA 17 § kieltää nieriän pyynnin Vuoksen vesistöalueella syyskuun 11. päivän alusta marraskuun 15 päivän loppuun.
- 7) Kalastusalue tekee päätöksen Saimaannieriän alamitan nostosta 60 cm: iin. Ennen päätöstä kalastusalue kuulee asiassa osakaskuntia ym. tahoja
- 8) Kalastusalue tekee päätöksen rauhoituksista kutuajaksi nieriän tärkeimmillä kutualueilla. Ennen päätöstä kalastusalue selvittää nieriän kutualueet ja kuulee asiassa osakaskuntia ym. tahoja.

Istutustoiminta

Istutuksissa käytettävien poikasten lähtömateriaalin (mäti) tulee olla valtion kalanviljelyn tuottamaa. Istutukset tulee kohdistaa vuosittain kolmelle eri Suur – Saimaan selkälueelle (Petraselkä, Munaluodonselkä ja Ilkonselkä) potentiaalisille nieriän lisääntymisalueille. Istutuksissa tulee käyttää 2-3 – vuotiaita istukkaita. Istutusmäärät tulee olla vuosittain yksi kaksivuotias poikanen hehtaaria kohti yli viidentoista metrin syvyisillä alueilla tai ainakin vähintään 1.000 kpl/selkälue. Kaikilta istukkailta poistetaan rasvaevä ja/ tai osa kaloista merkintään yksilömerkillä (T- ankkurimerkintä).

Seuranta

Kalojen yksilömerkeillä seurataan nieriän kasvua, vaelluksia ja luontaista lisääntymistä. Lisäksi nieriän saalistietoa kerätään kalastusalueen viehelveen lunastaneilta (joka kolmas tai neljäs vuosi) ja tiedustelujen kautta saatujen kirjanpitokalastajien (joka vuosi) avulla.

7.1.1.3. Vuoksen taimen

Etelä – Saimaalla taimenen on todettu nousevan ja todennäköisesti luontaisesti lisääntyvän vain Kuolimon reitin Partakoskessa. Jos näin on, kalastusalueen tulee selvittää taimenen vaellusreitit Saimaalta Partakoskelle ja esittää osakaskunnille vaellusväylien rauhoittamista elokuun alusta vuoden loppuun asti. Lisäksi kalastusalue noudattaa Vuoksen taimenen hoito - ohjelmaa. Ko. ohjelma liitetään osaksi kalastusalueen käyttö – ja hoitosuunnitelmaa.

7.1.1.4. Järvikutuinen harjus (Etelä – Saimaa)

Kalastusalue noudattaa harjukantojen hoito – ohjelmaa. Ko. ohjelma liitetään osaksi kalastusalueen käyttö – ja hoitosuunnitelmaa.

7.1.2. Kalastuksen säätely

Kalastuksen säätely pitää sisällään kalastuksen suojelun saimaannorpalta. Tämä tarkoittaa sekä vapaaehtoisia kalastuksen rajoitussopimuksia Saimaannorpan poikasten suojelemiseksi Suur – Saimaalla että MMM: n asetusta eräistä kalastusrajoituksista Saimaalla.

1) Vapaaehtoiset kalastuksen rajoitussopimukset (liite kartta)

- vuosittain 15.4. – 30.06.
- kielletyt pyyntimuodot – verkkokalastus, kalatäkyinen koukkukalastus (lohisiima, iskukoukku) sekä sellaisen isorysän käyttö, joka ei ole päältä avoin
- katiskoissa ja rysissä rajoittimet ehkäisemässä norpan poikasten hukkuminen niihin
- muu kalastus mm. nuottaus, troolaus ja uistelua, ovat sallittua ko. aikana rajoitusalueella
- rajoitusalue – Suur – Saimaa – Petranselkä (kartta alueesta)

2) MMM: n asetus eräistä kalastusrajoituksista Saimaalla (liite kartta)

- 01.05.2009 – 30.04.2014
- kielletyt pyydykset ja pyyntitavat
 - a) pitkäsiima ja muu koukkupydyys, jossa käytetään syöttinä kalaa tai kalanpalaa
 - b) verkko, jonka liina tai riimu on tehty monisäikeisestä langasta (multifiililanka)
 - c) solmuväliltään alle 60 mm: n verkko, jonka liina tai riimu on tehty 0,17 mm paksummasta yksisäikeisestä langasta (monofiililanka). Kielto koskee kalastuslain 6 a §:ssä tarkoitettuja ammattikalastajia vasta 01.05.2011 alkaen.
 - d) solmuväliltään 60 mm:n tai sitä suurempi verkko, jonka liina tai riimu on tehty 0,20 mm paksummasta yksisäikeisestä langasta
 - e) päältä avoin isorysä ja muu isorysää vastaava seisova pyydys, jonka solmuväli on yli 55 mm sekä sellainen isorysä, joka ei ole päältä avoin
 - f) eivät koske onkimista, pilkkimistä ja uistelua, vaikka niitä harjoitettaisiin kalasyöttiä käyttäen, eivätkä pyyntiä katiskalla, merralla tai sellaisella rysällä, joka aitaverkkoineen on enintään kuuden metrin pituinen.

7.1.3. Pyydysyksiköinti

Kalastusalue esittää, että pyydysyksikköinnin lähtökohtana on pyyntimuodon vaikutus kalastoon, voidaanko pyydyksestä vapauttaa keskenkasvuisia petokaloja ja pyydyksen teho.

KALASTUSMUOTO	VAIKUTUS KALASTOON	KALOJEN VAPAUTUS ELÄVÄNÄ	PYYDYS-YKSIKÖINTI
Onki ja pilkki	ahven/särki	kyllä/osittain	0
Viehe/uistin	petokalot	kyllä/osittain	1
Matosiima	särki/ahven/lahna petokalot	ei	1
Isku-/syöttikoukut . koukut (1 kpl)	petokalot	ei	2
Täkysiima . koukut (50 kpl)	petokalot	ei	5
Katiska/tiheä . 13 mm	Kaikenlainen kalasto	kyllä	1
Katiska/harva . yli 19 mm	kaikenlainen kalasto -ei pieniä yksilöitä	kyllä	1
Rysä/täystiheä	kaikenlainen kalasto -ei pieniä yksilöitä	kyllä	2
Muikkuverkko	pienet kalat	ei	2
Harva verkko . silmäkoko > 55 mm . korkeus 3m ja alle	petokalot, lahna	ei	3
Harva verkko . silmäkoko 25 -54 mm . korkeus 3 m ja alle	petokalot keskenkasvuiset yksilöt	ei	5
Reissupaulanuotta . reissupaulat . täystiheä	kaikenlainen kalasto	kyllä	5
Muikkunuotta	muikku -särkikala jää pyytämättä	kyllä	20
Trooli	kaikenlainen kalasto	kyllä	50
Rapumerta (1 kpl)	passiivinen	kyllä	1

Käytäntö on kuitenkin osoittanut, että kaikille verkolle kannattaa antaa sama pyydysyksikköarvo (2-5).

ARVO/HYÖTY/TULOKSET

- kalaston järkiperaisempi hyödyntäminen
- kuhakantojen vahvistaminen ja luontaisen lisääntymisen edistäminen
- saalismäärien – ja koon kasvattaminen (kuha, taimen, lohi)
- tukee kalataloudellisia kunnostuksia

LIITTYMÄKOHDAT ERI OHJELMIIN

- Kaakkois – Suomen vapaa – ajankalatalouden kehittämisohjelma

AIKATAULU

- 2011 – 2015

RAHOITUS

- kalastusalue
- edistämismäärärahat

7.2. Kala- ja rapukantojen hoito

Kala – ja rapukantojen hoidolla tavoitellaan sekä luontaisen lisääntymisen että istutuslajien (taimen, lohi, nieriä) tuoton parantamista.

7.2.1. Kalakannat

Suur - Saimaan kalastusalueella toimitaan alueellisen istutussuunnitelman mukaisesti (Kaakkois - Suomen ELY – keskus). Suunnitelma liitetään osaksi kalastusalueen käyttö – ja hoitosuunnitelmaa.

7.2.2. Rapukannat

Etelä – Saimaalla tavataan istutuksista peräisin olevia luontaisesti lisääntyviä täplärapukantoja eri puolilla järveä. Rapukantojen hoidon osalta esitetään seuraavia toimenpiteitä ravustuksen järjestämisen, istutusten ja seurannan osalta.

Ravustuksen järjestäminen

Etelä – Saimaan täplärapukanta tulee olemaan suurempi kuin virkistysravustuksen keinoin on hyödynnettävissä. Etelä – Saimaalla voidaan harjoittaa siten myös elinkeinoravustusta. Osakaskuntien tulee myydä rajoittamattomasti kohtuuhintaisia rapulupia (1-2 euroa/merta) sekä virkistys – että elinkeinoravustajille. Jossakin vaiheessa tulee harkita elinkeinoravustuksen sallimista myös nykyisen ravustuskauden (21.7. – 31.10) ulkopuolelle Ruotsin mallin mukaisesti.

Istutukset

Alkuperäisiltä istutuspaikoilta saaliiksi saatuja yksilöitä voidaan levittää sopiville ravuttomille lähialueille Etelä – Saimaalla. Ravuttomia alueita on vielä paljon enemmän kuin ravullisia.

Seuranta

Vuonna 2009 aloitettua elinkeinoravustuksen vaikutusta rapukantoihin tulee jatkaa 5 – 10 vuotta.

7.3. Kalataloudelliset kunnostukset

Kalataloudelliset kunnostukset pitävät sisällään järvien kalayhteisökunnostukset.

7.3.1. Järvien kalayhteisökunnostukset

Etelä – Saimaalla on syntynyt voimakkaita muikun ikäluokkia 2000 – luvun loppupuolella. Muikun kasvu on heikentynyt aiheuttaen muikun markkinointivaikeuksia. Elinkeinokalastus hyödyntää alueen muikkukantaa (1-2 kg/ha) pääosin troolauksen kautta. Muikku kestää voimakastakin (10-25 kg/ha) kalastusta. Kun kalastus on tehokasta, hyviä muikkuvuosiluokkia (säännöllinen vuorovuosivaihtelu) syntyy useammin kuin kalastuksen ollessa vähäistä. Tiheän muikkukannan vähäinen kalastus tai kalastamatta jättäminen voi lisätä kannan romahdusriskiä voimakkaan lajinsisäisen kilpailun, nälkiintymisen ja predaation seurauksena. Muikun kalastusta tulee tehostaa ammattikalastuksen (troolaus, talvinuotta, nuotta) toimesta koko Etelä – Saimaan alueella.

7.3.2. Hoito – ja kunnostustoiminnan seuranta

Kalavesien hoito- ja kunnostustoimien seuranta on erittäin tärkeää. Seurannan avulla pystytään huomioimaan tarkemmin kala – ja rapuyhteisön rakenteissa tapahtuvat muutokset ja kala – ja rapukantojen tilojen kehitys. Kalastusalue toteuttaa seuraavaa seurantaohjelmaa:

TOIMENPIDE	Vuosittain	joka 3.vuosi	Joka 4.vuosi
Muikku – ja siikakantojen seuranta - poikasnuottaukset - koetroolaukset	x		
Kalastuksen kohteena olevan muun kalaston ja kalastuksen seuranta - kirjanpitokalastus (verkkokalastus) - T - ankkurimerkintä (carlin – merkintä) - radiotelemetry	x	x	x

- kalastustiedustelu - kaikuluotaus - kalojen maku – ja hajuselvitys			
Kalastustiedustelu - kalastusalueen vieheluvan lunastaneet		x	
Kirjanpitokalastus - viehekalastus ja ravustus	x		
Kalastusrajoitussopimusten vaikutukset kalastoon ja kalastukseen - kalastustiedustelu (RKTL)			x

ARVO/HYÖTY/TULOKSET

- virkistyskäyttöarvo nousee
- vapaa – ajan kalastus nousee
- yritystoiminnan (matkailukalastus/ammattikalastus/muu yritystoiminta) toimintaedellytykset paranevat
- oikeaa tietoa päätöksen teon pohjaksi

LIITTYMÄKOHDAT ERI OHJELMIIN

- maaseutuohjelmat
- Kaakkois – Suomen vapaa – ajankalatalouden kehittämisohjelma

AIKATAULU

- 2011 – 2020

RAHOITUS

- Kaakkois – Suomen ELY – keskus, Eu – rahastot
- osakaskunnat, kalastusalueet, kunnat

7.4. Kalastusmatkailun edistäminen

Matkailukalastuselinkeino on vielä pienimuotoista ja kehityksensä alkuvaiheessa Saimaalla. Alalla on yrittäjiä, joille kalastusmatkailu on sivuelinkeino. Tästä seuraa, että yrittäjä ei aina pysty palvelemaan erityisesti vaativan kalastusmatkailun tarpeita. Kalastusmatkailulla on kuitenkin hyvät edellytykset kasvaa, sillä luonto ja puhtaat, kalaisat vesistöt ovat Saimaan matkailuelinkeinon mahdollisuus. Kalastusmatkailulle on Suomessa hyväksytty kunnianhimoinen tavoite kasvaa selvästi yli matkailuelinkeinon keskimääräisen kasvun. Tavoitteen toteuttaminen vaatii järjestelmällistä ja pitkäjänteistä työtä kaikilla tasoilla yrityksissä, yritysten välisessä yhteistyössä ja infrastruktuurin ja kalastusedellytysten parantamisessa.

Haaga instituutti on tehnyt vuonna 2009 selvityksen venäläisten ja balttien kalastusmatkailijoiden tarpeista ja toiveista Suomen kalastusmatkailupalveluilta. Haaga instituutin selvitykseen on liittynyt myös esitykset käytännön toimintaohjelmaksi kalastusmatkailun osalta, jota myös kalastusalue esittää toteutettavaksi:

1. Tuoteverkostot
2. Yritykset kasvukuntoon
3. Laadulla lisää liikevaihtoa
4. Asiakaspalvelulla kilpailukykyä
5. Oikeat tiedot oikeaan aikaan
6. Myynti aktiiviseksi, markkinointi eläväksi
7. Toimintaedellytykset kuntoon – lupakäytäntö tasavertaiseksi
8. Markkinointitutkimus jatkuvaksi

7.5. Vapaa – ajan kalastuksen lupajärjestelmät

Suur - Saimaan kalastusalueella on ollut olemassa kalastusaluekohtainen viehekalastuslupa – alue vuodesta 1992. Osakaskuntia on jo yhdistynyt. Osakaskuntien toiminta (yli 100 kpl) vaatii edelleenkin runsaasti henkilöresursseja. Kalastuslupajärjestelmien toimivuuden varmistamiseksi ja parantamiseksi esitetään, että alla olevassa taulukossa olevia vaihtoehtoja kalastuksen lupajärjestelmiksi lähdetään työstämään eteenpäin kalastusalueen hallituksen toimesta.

VAIHTOEHTO	SOPIMUS- OSAPUOLET SOPIMUS	HENKILÖ- RESURSSIT OSAKASKUNTA	PÄÄTÖS	MUUTA
Osakaskunta myy kalastusluvut itse	-	1 – 3 hlöä	Vuosittain	Nykyinen järjestelmä
Osakaskunta siirtää kalastuslupien myynnin toiselle osakaskunnalle	Osakaskunta + osakaskunta Vuokrasopimus YHTEISLUPA - ALUE	1 – 5 hlöä	Kerran	Sääntöjen uudistus - toimitsijamies + tilikausi (4)
Osakaskunta siirtää ulkopuolisille myytävien seisovien pyydysten luvanmyynnin kalastusalueelle	Osakaskunta + kalastusalue Selvittelysopimus YHTEISLUPA - ALUE	1-2 hlöä	Kerran	

Osakaskunta siirtää kokonaan luvanmyynnin kalastusalueelle	Osakaskunta + kalastusalue Selvittelysopimus YHTEISLUPA-ALUE	-	Kerran	Säätöjen uudistus -toimitsijamies + tilikausi (4) Yhtenäiset laajat kalastuksen järjestelyt Kalastuksenvalvonnan helpottuminen
Yhdistäminen	Osakaskunta 1,2.. Yhdistämissopimus UUSI YKSI OSAKASKUNTA	1 – 5 hlöä	Kerran	Toimituskokous + järjestäytymiskokous Säännölliset kokoukset Yhtenäiset laajat kalastuksen järjestelyt Kalastuksenvalvonnan helpottuminen YHDISTÄMINEN MAKSAA

ARVO/HYÖTY/TULOKSET

- helpottaa kalastuslupajärjestelmää
- yksinkertaistaa hallintoa
- kalavesien parempi hyödyntäminen
- kalastusmahdollisuudet säilyvät/lisääntyvät osakkailla ja muilla käyttäjäryhmillä

LIITTYMÄKOHDAT ERI OHJELMIIN

- Kaakkois – Suomen vapaa – ajankalatalouden kehittämissuunnitelma

AIKATAULU

- 2011 - 2020

RAHOITUS

- kalastusalue, osakaskunnat, Kaakkois – Suomen ELY – keskus (edistämismäärärahat)

7.6. Ammattikalastuksen vesienkäyttösuunnitelmat

Kalastusalueella noudatetaan ammattikalastuksen ja vesiviljelyn vesienkäyttösuunnitelmaa (Kaakkois – Suomen ELY – keskus). Suunnitelma liitetään osaksi kalastusalueen käyttö – ja hoitosuunnitelmaa.

8. TOIMENPITEET KALATALOUDEN KEHITTÄMISEKSI VUOKSELLA

Esitetään seuraavia toimenpiteitä kalatalouden kehittämiseksi Vuoksella.

8.1. Kalakantojen kestävä hyödyntäminen

Kalakantojen kestävä hyödyntäminen pitää sisällään kalakantojen monimuotoisuuden säilyttämisen ja kalastuksen säätelyn.

8.1.1. Kalakantojen monimuotoisuuden säilyttäminen

Vuoksen kalakantojen monipuolisuus säilytetään kohdentamalla hoitotyöt (istutukset) niihin lajeihin, joihin mahdollinen taantuva kohdistuu. Tällä hetkellä peruslajisto on kunnossa. Ainoa ongelma on harjus ja sen kannan taantuminen.

8.1.1.1. Vuoksen harjus

Kalastusalue noudattaa Vuoksen harjuksen osalta harjukantojen hoito – ohjelmaa. Ko. ohjelma liitetään osaksi kalastusalueen käyttö – ja hoitosuunnitelmaa.

8.1.2. Kalastuksen säätely

Vuoksella on viehekalastuskielto 31.12.2011 asti. Uistelua ja virvelöintiä ovat sallittuja Vuoksen luvalla ympäri vuoden lukuun ottamatta paikallista rauhoitusta Vuoksessa rautatiesillan ja Tainionkosken voimalaitoksen välisellä alueella 15.10. – 15.11. välisenä aikana molemmat päivät mukaan lukien. Viehekalastuskieltoa esitetään jatkettavaksi.

Vuoksen Mellonlahti on erityiskalastuskohde, missä on onginta-, pilkintä – ja viehekalastuskielto 31.12.2010 asti. Onkiminen, pilkkiminen ja viehekalastus vaativat aina Vuoksen kalastusluvan. Onginta-, pilkintä- ja viehekalastuskieltoa esitetään jatkettavaksi.

8.2. Kala- ja rapukantojen hoito

Kala – ja rapukantojen hoidolla tavoitellaan sekä luontaisen lisääntymisen että istutuslajien tuoton parantamista.

8.2.1. Kalakannat

Vuokseen istutetaan vuosittain pyyntikokoista taimenta ja kirjolohta. Vuoksen omaa harjuskantaa aloitetaan elvyttää, kun on saatavilla istutusmateriaalia.

8.2.2. Rapukannat

Rajoitettu ravustus sallitaan edelleen Mellonlahdella ja Vuoksella. Vuoksen ravustusta voidaan tarvittaessa laajentaa kestävämpään pidempään ajan kuin nykyisen viikon. Rapuistutuksia ei tarvitse tehdä, koska Mellolahden rapukannan poikastuotanto riittää kannan ylläpitoon. Etelä – Saimaan täplärapukanta ylläpitää ja vahvistaa Vuokseen kantaa kulkeutumalla Saimaalta alas Vuokseen. Rapukantojen seuranta jatketaan saalistilastoinnin kautta.

8.3. Kalataloudelliset kunnostukset

Kalataloudelliset kunnostukset pitävät sisällään virtavesikunnostukset.

8.3.1. Virtavesikunnostukset

Vuoksen kalatiemahdollisuus tulee ottaa huomioon Kaakkois – Suomen kalatiestrategian suunnittelussa ja toteutuksessa. Strategia tulee liittää osaksi kalastusalueen käyttö – ja hoitosuunnitelmaa.

8.4. Hoito – ja kunnostustoiminnan seuranta

Kalavesien hoito- ja kunnostustoimien seuranta on erittäin tärkeää. Seurannan avulla pystytään huomioimaan tarkemmin kalayhteisön rakenteissa tapahtuvat muutokset ja kalakantojen tilojen kehitys. Vuoksen luvan lunastaneille esitetään tehtäväksi kalastustiedustelu kahden – kolmen vuoden välein.

8.5. Vapaa – ajan kalastuksen lupajärjestelmät

Vuokselle esitetään jatkettavaksi voimassa olevaa vapaa – ajan kalastuksen lupajärjestelmää.

8.6. Vuoksen virkistyskäytön yleissuunnitelma

Imatran kaupunki laatii hankkeen muodossa Vuokselle yleissuunnitelman vuoden 2011 aikana. Yleissuunnitelman yhtenä osana on kalastuksen kehittämiseen liittyvä Vuoksen virkistyskäytön yleissuunnitelma, mikä liitetään osaksi kalastusalueen käyttö – ja hoitosuunnitelmaa.

9. TOTEUTUS

Kalastusalue hallitus vastaa käyttö – ja hoitosuunnitelman toimenpiteiden toteuttamisesta yhteistyössä kalastusalueen sidosryhmien kanssa.

10. SEURANTA

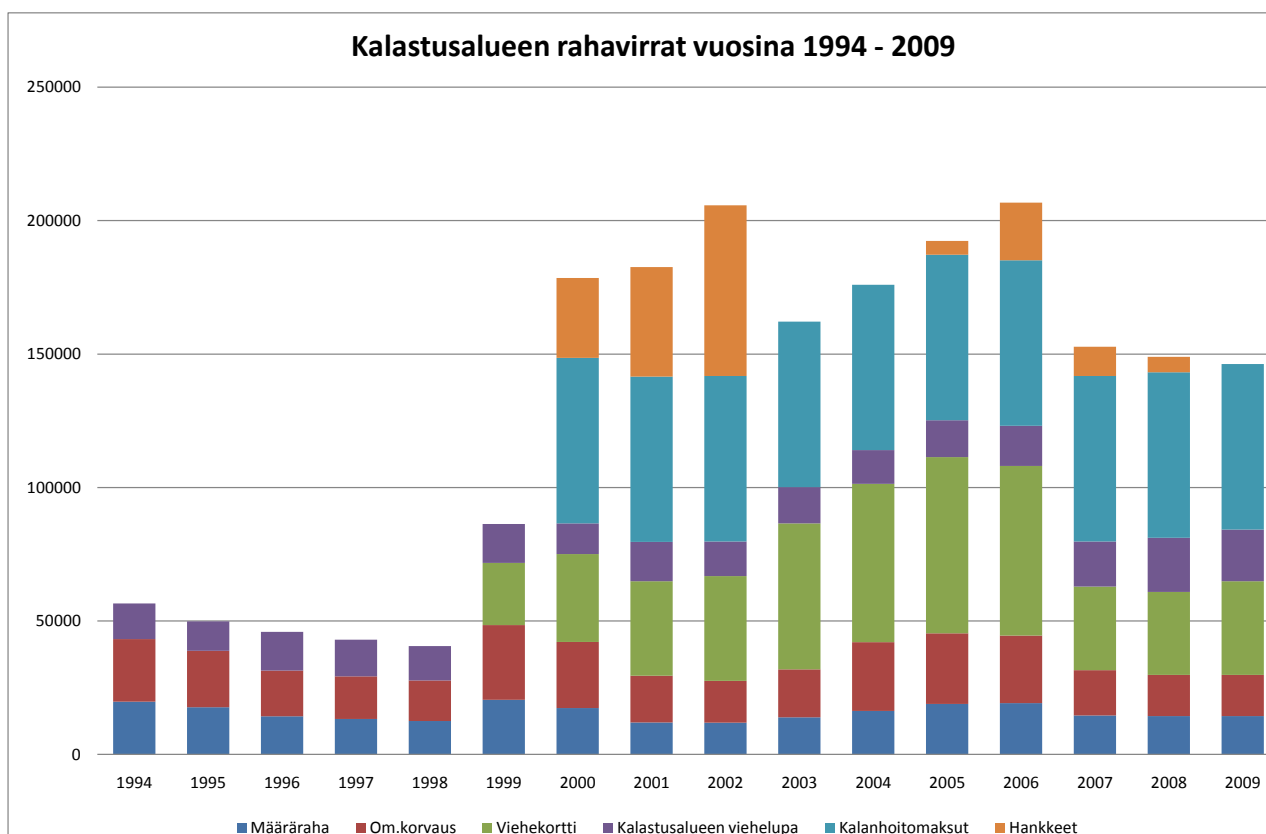
Kalastusalueen hallitus vastaa toimenpiteiden seurannasta yhteistyössä kalastusalueen sidosryhmien kanssa.

11. KALASTUSALUEEN RAHAPROSESSI

Suur - Saimaan kalastusalueen rahaproessi kuvaa minkälaisia rahavirtoja kulkee kalastusalueella ja mitä mahdollisia vaikutuksia toiminnan kehittämiseksi on rahavirtoihin.

Nykytilanne

Kalastusalueen rahavirrat koostuvat kalastusalueen määrärahasta, kalastusalueen vieheluvan mynnistä, omistajakorvauksista, viehekorttipalautuksista ja hankerahoituksesta. Alla olevaan kaavioon on kerätty edellä mainittujen rahojen kertymien kehitys vuosilta 1994 – 2009. Lisäksi kalastusalueen osakaskuntien oman luvan myynti (osakkaat ja ulkopuoliset) on ollut yhteensä 50.000 euroa vuonna 2009. Osakaskuntien talkootyön arvoa ei arvioitu. Lisäksi arvioimatta on jätetty myös vapaa – ajan kalastuksen saaliin arvo (ei uutta tietoa), kalastuskustannuksia ja matkailukalastuksen arvoa.

Vaikutukset uusiin rahavirtoihin kalastusalueella

Kehittämistoimenpiteistä saatavia taloudellisia hyötyjä ei ole arvioitu. Hyödyt tulevat mm. virkistyskäyttöarvon nousuna, arvonkalakantojen nousuna, lupatulojen kasvuna ja hallintokustannusten säästöinä.

LÄHDELUETTELO:

Böhling P, & Salminen, M. 2002. Kalavedet kuntoon. Riista – ja kalatalouden tutkimuslaitos

Etelä – Karjalan kalatalouskeskus & Saimaan vesiensuojeluyhdistys. 1993. Suur – Saimaan kalastusalueen käyttö – ja hoitosuunnitelma

Etelä – Karjalan kalatalouskeskus, Tiitinen Vesa. 2001. Tarkennettu Suur – Saimaan kalastusalueen käyttö – ja hoitosuunnitelma.

Etelä – Karjalan kalatalouskeskus ry. Koonti Suur - Saimaan kalastusalueen rahavirroista vuosilta 1994 – 2009 (julkaisematon)

Etelä – Karjalan kalatalouskeskus , Karels Aarno. 2002. Etelä – Saimaan ja Vuoksen kalataloudellinen tarkkailu vuonna 2001

Etelä – Karjalan kalatalouskeskus , Karels Aarno. 2003. Etelä – Saimaan ja Vuoksen kalataloudellinen tarkkailu vuonna 2002

Etelä – Karjalan kalatalouskeskus , Karels Aarno. 2004. Etelä – Saimaan ja Vuoksen kalataloudellinen tarkkailu vuonna 2003

Etelä – Karjalan kalatalouskeskus , Karels Aarno. 2005. Etelä – Saimaan ja Vuoksen kalataloudellinen tarkkailu vuonna 2004

Etelä – Karjalan kalatalouskeskus , Karels Aarno. 2006. Etelä – Saimaan ja Vuoksen kalataloudellinen tarkkailu vuonna 2005

Etelä – Karjalan kalatalouskeskus , Karels Aarno. 2007. Etelä – Saimaan ja Vuoksen kalataloudellinen tarkkailu vuonna 2006

Etelä – Karjalan kalatalouskeskus , Karels Aarno. 2008. Etelä – Saimaan ja Vuoksen kalataloudellinen tarkkailu vuonna 2007

Etelä – Karjalan kalatalouskeskus ry, Karels Aarno. 2009. Etelä – Saimaan ja Vuoksen kalataloudellinen tarkkailu vuonna 2008

Etelä – Karjalan kalatalouskeskus ry, Karels Aarno. 2010. Etelä – Saimaan ja Vuoksen kalataloudellinen tarkkailu vuonna 2009

Etelä – Savon ympäristökeskus yms. 2010. Vuoksen vesienhoitoalueen vesienhoitosuunnitelma vuoteen 2015

Itä – Suomen yliopisto, Jussila Japo ja Etelä – Karjalan kalatalouskeskus ry, Tiitinen Vesa. 2010. Saimaan Rapu – hanke – ammattimaisen ravustuksen saalis, ravustusponnistus ja ravustustulot vuosiraportti 2009

Haaga – Perho Instituutti: 2010. Venäläisten ja Balttien mieltymykset ja tarpeet Suomen kalastusmatkailupalveluilta

Jyväskylän yliopisto ympäristöntutkimuskeskus, Sundell Pekka. 1998. Etelä – Saimaan kalasto ja kalastus vuonna 1996

Jyväskylän yliopisto ympäristöntutkimuskeskus, Sundell Pekka. 2003. Etelä – Saimaan kalasto ja kalastus vuonna 2001

Jyväskylän yliopisto ympäristöntutkimuskeskus, Sundell Pekka. 2008. Kalasto ja kalastus Etelä – Saimaalla vuonna 2006

Jyväskylän yliopisto ympäristöntutkimuskeskus, Sundell Pekka. 2008. Etelä – Saimaan harjuskannan tila ja tulevaisuus

Kaakkois – Suomen ELY – keskus. 2010. Kaakkois – Suomen vesienhoidon toimenpideohjelma Vuoksen vesienhoitoalueelle vuosille 2010 – 2015.

Kaakkois – Suomen työvoima – ja elinkeinokeskus, kalatalousyksikkö 2000. Kaakkois – Suomen vapaa – ajankalatalouden kehittämisohjelma. Kala – ja riistahallinnon julkaisuja 43/2000.

Kaakkois – Suomen työvoima – ja elinkeinokeskus. Kaakkois – Suomen vapaa – ajankalatalouden kehittämisohjelma 2008.

Kaakkois – Suomen työvoima – ja elinkeinokeskus. Suur - Saimaan kalastusalueen istutusrekisteri vuosilta 1991 – 2009.

Maa – ja metsätalousministeriö. Kala – ja riistahallinnon julkaisuja 66/2003. Järvilohistrategia – Saimaan järvilohikannan säilymisen ja kestäväen käytön turvaaminen.

Maa – ja metsätalousministeriö. Kala – ja riistahallinnon julkaisuja 80/2006. Saimaannieriän toimenpideohjelma.

MMM työryhmämuistio. 2010. Saimaannorppa ja kalastus – seurantaryhmä II

Maamittauslaitos. 2010. Vesialueen omistusyksiköt (www.karttapaikka.fi).

Turun yliopisto, Ekologinen osasto, Biologian laitos. Sarvala Jouko. Kalastus ja muikkukannat (kokoussitelmä).